

📁 ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การพัฒนาความสามารถการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการ

📁 ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

The Development of Ability in Using Languages for Communication of Prathom Suksa 6 Students ,Through a Project Learning Approach

📁 ชื่อนักวิจัย

ศศิธร อินต๋วน

📁 ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2551

📁 ประเภทของงานวิจัย

หลักสูตรและการเรียนรู้

📁 คำสำคัญ

ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้แบบโครงการ

📁 ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

โรงเรียน กรป.กลางอุปถัมภ์ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสมีเนื้อที่ทั้งหมด 32 ไร่ จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนจำนวน 184 คน ครูจำนวน 15 คน โรงเรียนตั้งห่างจากชุมชน นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนโดยรถจักรยาน จักรยานยนต์ รถรับส่งนักเรียน สภาพชุมชน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน รับจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ เป็นชุมชนที่มีประชากรอพยพย้ายถิ่นมาเพื่อหาที่ทำกินซึ่งหน่วยงาน กรป.กลาง สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้จัดสรรที่ทำกินให้ครอบครัวละ 15 ไร่ ทำให้ประชากรที่ไม่มีที่ทำกินมาจากหลายภูมิภาคมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม โดยเฉพาะการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่น ภาษาอีสาน ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้ จึงเป็นสาเหตุให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาว่าจะมีวิธีการใดที่จะทำให้ให้นักเรียนเหล่านี้สามารถพูดสื่อสารได้เข้าใจตรงกัน จึงได้ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พบสถานการณ์ที่เป็นจริง ให้ร่วมกันวางแผน ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง จะทำให้ได้ฝึกทักษะทั้งการสื่อสารและฝึกการทำกิจกรรมที่มีความหมายกับชีวิตจริงของตนเอง จึงได้พิจารณาเห็นว่าการสอนแบบโครงการน่าจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการความจำเป็นของสภาพนักเรียนได้ และที่สำคัญการสอนแบบโครงการจะช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนมากขึ้น

จากหลักการ แนวทาง และขั้นตอนของการเรียนรู้แบบโครงการ คาดว่าจะเป็นนวัตกรรมทางการสอนที่ผู้ศึกษาเห็นว่าจะทำให้ครูได้นำมาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และนำวิธีการสอนแบบ

โครงการมาฝึกนักเรียน ร่วมกันแก้ไขปัญหาการใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ตามรูปแบบของการเรียนรู้แบบโครงการ อันจะส่งผลให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ใช้เหตุผล มีความรับผิดชอบ และสร้างความตระหนักในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง ในขณะเดียวกันการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ถูกต้องจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและความสามารถของตนโดยแท้จริง

วิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

การกำหนดกรอบสาระของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนกรป.กลางอุปถัมภ์ อำเภอต๋อยหล่อ จ.เชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 3 ประเภท คือ

เครื่องมือชุดที่ 1 แบบสำรวจความสนใจและความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นแบบสำรวจที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (The Likert Type Scale)

เครื่องมือชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

เครื่องมือชุดที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

แผนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นเอกสารคู่มือที่ใช้เป็นแผนการสอนให้ครูได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนในการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมโครงการตามแนวคิดของ Sylvia C Chard (1999) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การศึกษานอกสถานที่ การนำเสนอประสบการณ์เดิม การสืบค้น และการจัดแสดง และมีขั้นตอนการทำโครงการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นโครงการ ขั้นพัฒนาโครงการ และขั้นสรุปโครงการ

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบสาระของการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความสามารถด้านการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสารของนักเรียน และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียน กรป.กลางอุปถัมภ์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับนักเรียนและครู
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียนและครูผู้สอนภาษาไทยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความสนใจและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 คน
3. ผู้วิจัยทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 โครงการ และรวบรวมข้อมูลจากการแบบประเมินในชั้นเรียน

ผลการวิจัย

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถสรุปผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการและความสนใจของนักเรียนในการเรียนรู้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมการจัดรายการวิทยุ ชอบฟังเพลง ค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ส่วนความต้องการในการเรียนต้องการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ศึกษานอกชั้นเรียน ต้องการมีส่วนร่วมในการเรียน
2. นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารเพิ่มขึ้นหลังจากการเรียนรู้แบบโครงการ
3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

1. นักเรียนมีความต้องการและความสนใจกิจกรรมการจัดรายการวิทยุ ชอบฟังเพลง ค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ส่วนความต้องการในการเรียนต้องการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ศึกษานอกชั้นเรียน ต้องการมีส่วนร่วมในการเรียน ผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจเลือกหัวข้อโครงการด้วยตนเอง นักเรียนจะเปลี่ยนบทบาทของตนเองที่เป็น “ผู้รับ” ความรู้จากครูเพียงอย่างเดียวมาเป็น “ผู้เรียน” ส่วนครูเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้สอน” หรือผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้”

2. จากข้อค้นพบว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น หลังจากการเรียนรู้แบบโครงการ อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากความสนใจของตนเองเป็นพื้นฐานประกอบกับได้เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติงานโครงการ 5 ประการคือ การอภิปรายกลุ่ม การศึกษานอกสถานที่ การนำเสนอประสบการณ์เดิม การสืบค้น และการจัดแสดง

3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงการในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการใหม่ และบรรยากาศในการเรียนเปลี่ยนไปจากเดิม นักเรียนมีโอกาสมองแผนสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูช่วยเหลือแนะนำการทำโครงการ รวมทั้งการวางแผนการศึกษาสถานที่ต่างๆ หรือการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์ แก้ปัญหา แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้กับบุคคลอื่น

4. การทำกิจกรรมโครงการนักจัดรายการวิทยุทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านการพูด การอ่าน และการเขียน ด้วยเหตุผลคือ กิจกรรมโครงการเน้นการทำงานเป็นกลุ่มมีการวางแผนการทำงานตามโครงการที่กำหนดไว้ นักเรียนเริ่มต้นการเรียนรู้แบบโครงการโดยเริ่มต้นจากการอภิปรายกลุ่มว่ากลุ่มตนสนใจที่จะเรียนรู้อะไรเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการจุดประกายการเรียนรู้นำไปสู่การศึกษานอกสถานที่คือสถานีวิทยุในท้องถิ่น มีการสัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุในเรื่องที่สนใจ นำผลการศึกษามาแล้วสู่กันฟังในชั้นเรียนขยายความรู้ประสบการณ์เดิม ต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นให้ลึกซึ้ง จึงได้ค้นคว้าตามวิธีการที่ตนสนใจ โดยค้นจากห้องสมุด ค้นจากอินเทอร์เน็ต และฝึกฝนการพูด มีการเตรียมบทพูดจากการการค้นคว้า ทดลองอัดเสียงพูดจัดรายการลงในแถบบันทึกเสียง แล้วได้ปฏิบัติจริงคือไปพูดจัดรายการวิทยุ และบันทึกรายการวิทยุ แล้วนำมาเปิดฟังผลงานของตนเอง จากการจัดกิจกรรมที่เริ่มจากความสนใจของนักเรียนทำให้เขาได้เรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจ ได้ฝึกฝนทักษะการคิด ได้พูดในสถานการณ์ที่เป็นจริง

5. การทำกิจกรรมโครงการพาน้องฟังนิทานทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการพูด การอ่าน เพราะนักเรียนต้องค้นคว้าหาหนิทานที่ตนเองชอบ จากการอ่านหนังสือ หรือค้นจากอินเทอร์เน็ตแล้วนำมาวางแผนการเล่านิทาน หาวิธีการเล่าที่เด็กๆ สนใจ มีการใช้หุ่นมือประกอบการเล่า ใช้ฉาก ใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าให้น่าสนใจ นักเรียนเริ่มต้นโครงการจากการสอบถามนักเรียน

ร่นน้องว่าชอบฟัง หรืออ่านนิทานเกี่ยวกับเรื่องอะไร จึงได้จัดนิทานเหล่านั้นฝึกเล่า ทำให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาพูดในการเล่า บันทึกเสียงการเล่านิทานในในแถบบันทึกเสียง นำมาเปิดฟังเพื่อดูข้อบกพร่องในการพูด เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาตามความสามารถของตนเองโดยไม่มีการเรียงลำดับความยากง่ายของภาษา เพื่อสื่อความหมายหรือเรื่องราวที่นักเรียนสนใจหรือมีประสบการณ์เดิม นักเรียนได้วางแผน กำหนดสื่อ แหล่งข้อมูล วิธีดำเนินการ และผลลัพธ์อย่างชัดเจน นักเรียนจึงได้ฝึกฝนการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เป็นจริง ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการใช้ภาษาอย่างอิสระตามศักยภาพของตนเอง

6. กิจกรรมตามโครงการทั้งสองโครงการ เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อนักเรียนที่ใช้ในการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาในสภาพที่เป็นจริง สร้างความเชื่อมั่นของนักเรียนในความสามารถทางด้านภาษาของตนเอง เนื่องมาจากนักเรียนได้เผยแพร่ผลงานการพูด การเล่าเรื่องของตนเอง ให้คนอื่นได้รับรู้ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ตนเองประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนกล้าพูดมากขึ้นโดยไม่ต้องเขียนบทพูดให้ละเอียดเพียงแต่เขียนโน้ตสั้นๆ ประเด็นหลักในการพูด ซึ่งต่างจากการพูดในครั้งแรกนักเรียนจะประหม่า ขาดความมั่นใจในการพูด เกรงว่าจะพูดผิด เมื่อนักเรียนได้ฟังเสียงจากแถบบันทึกเสียงทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและของเพื่อน จึงได้ปรับปรุงการพูดให้ดีขึ้น เมื่อพูดจัดรายการหลายครั้งความสามารถด้านการพูดก็ดีขึ้นตามลำดับ

7. การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมโครงการเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสิ่งต่างๆ ทำให้นักเรียนได้รู้จริงต่อสิ่งที่ต้องการค้นหาและเข้าใจคำตอบ โดยเป้าหมายสูงสุดไม่ได้อยู่ที่ผลลัพธ์ของโจทย์ แต่เป็นช่วงเวลาระหว่างทางที่นักเรียนลงมือทำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. ครูควรสำรวจแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนในการค้นคว้าไว้ให้พอเพียง เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของนักเรียน
2. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกหัวข้อโครงการและวิธีการนำเสนอผลงานด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ครูควรมีบทบาทในการให้คำปรึกษา จัดหาวัสดุอุปกรณ์
3. ครูควรบูรณาการเนื้อหาวิชาอื่นๆ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการ
4. การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ อาจนำไปใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้แก่เด็กนักเรียนในช่วงชั้นอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากระบวนการทำงานของนักเรียนที่เรียนรู้แบบโครงการ
2. ควรศึกษาการบูรณาการการสอนวิธีอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับการสอนแบบโครงการ